

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

SHARTLI PATOGEN BAKTERIYALAR CHAQIRADIGAN YUQUMLI KASALLIKLAR

Eraliyev Oblaqul Botirovich

o'qituvchisi, Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi

Xalikova Iroda Uktamovna

o'qituvchilari, Samarqand Abu Ali ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi

Annatsiya:

Ushbu maqolada oxirgi yillarda aholi o'rtasida shartli patogen bakteriyalar chaqiradigan yuqumli kasalliklarning kelib chiqishi va tarqalishini kuchaytiruvchi omillar, yuqumli kasalliklarni tashxislashda keng qo'llanilayotgan zamonaviy serologik, molekulyargenetik, biologik usullarning ahamiyati tog'risida ma'lumotlar kengroq yoritilgan.

Kalit so'zlar: SHPB, diareya, gipotrofiya, poligipovitaminoz, disbakterioz, asidofil aralashma, «Nestle», «Narine», bifidokefir, bifillin.

INFECTIOUS DISEASES CAUSED BY CONDITIONALLY PATHOGENIC BACTERIA

Abstract:

In recent years, the factors that increase the origin and spread of infectious diseases caused by conditionally pathogenic bacteria among the population, as well as the importance of modern serological, molecular genetic, and biological methods, which are widely used in the diagnosis of infectious diseases, are more widely covered in this article.

Keywords: SHPB, diarrhea, hypotrophy, polyhypovitaminosis, dysbacteriosis, acidophilic mixture, "Nestle", "Narine", bifidokefir, bifillin.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Shartli patogen bakteriyalar — bu muayyan shart-sharoitlarda (masalan, immun tizimi susayganida) yuqumli kasalliklarni qo'zg'atadigan bakteriyalar. Ular to'g'ridan-to'g'ri sog'lom odamlar uchun zararsiz bo'lishi mumkin, lekin muayyan sharoitlarda yoki holatlarda jiddiy yuqumli kasalliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Hozirgi paytda SHPB tomonidan chaqirilgan yuqumli kasalliklar (proteoz, klebsiyellyoz, sitrobakterioz va boshqalar) keng tarqalgan. Yangi tug'ilgan, bir yoshgacha, ayniqsa premorbid fondagi bo'lgan bolalarda bu kasalliklar ko'p uchraydi. SHPB ekzogen yoki endogen (autoinfeksiya) orqali yuqadi. Kasallik mikroblar zararlangan ovqat mahsulotlarini iste'mol qilish natijasida, bola aralash yoki suniy ovqatlantirilganda, bolaga parvarishning defekti yo'ki ovqatni noto'g'ri tayyorlanishidan kelib chiqadi.

Kasalliklarni klinik ko'rinishlari bakteriyalar turiga, bolani yoshiga, uning immun tizimi holatiga, otmishtagi kasalliklarqa bo'g'liq. SHPB etiologik polimorfligiga qaramasdan, erta yoshdagi bolalarda asta-sekin bo'shlanadi va asosan o'rtacha ifodalangan zaharlanish, simptomlarning uzoq davom etishi bilan xarakterlanadi. Kasallik erta yoshdagi bolalarda enterit, enterokolit, katta yoshdagi bolalarda gastrit, gastroenterit ko'rinishida namoyon bo'ladi.

SHPB ko'zgatgan kasalliklar monoinfeksiya yoki mikst infeksiya bo'lib kechadi. Ular o'tkir respirator virusli infeksiyalar, pnevmoniya va boshqa kasalliklar fonida namoyon bo'lishi mumkin. Oshqozon-ichak, o'pka, buyrak va boshqa a'zolar shikastlanadi. Funktsional diareyalarda (malabsorbsiya, ferment yetishmovchiligi, antibiotiklar uzoq qo'lanilganda) SHPB oshqozon ichak traktida ko'payadi va rivojlanadi. Diareya, gipotrofiya, poligipovitaminoz, disbakterioz yuzaga keladi.

SHPB tomonidan chaqirilgan yuqumli kasalliklarning klinik kechuvini boshqa patogen bakteriyalar sabab bo'lgan salmonellyoz, esherixioz, stafilokokk infeksiya va virusli diareyalar bilan farqlash kerak.

Esherixioz kasallik o'tkir boshlanishi, umumiy zaharlanish belgilari yaqqol, tana harorati 38-39,50 S gacha ko'tariladi, o'qchish, ko'p miqdorda kuchli qusish, qorni og'rishi, uzoq vaqt g'uldirash, najasi ko'p, suvli, tiniq, sariq yoki olov rangli boladi. Tashxis bakteriologik va serologik tekshiruvlarga asoslanib quyiladi.

Stafilokokkli infeksiya diagnostikasi boshqa SHPB tomonidan chaqirilgan yuqumli kasalliklar bilan qiyinchilik tugdiradiligi. Stafilokokkli infeksiya tashxisi epidemologik anamnezga (kasallik manbai ona va bolaning stafilikokkli o'choqqa ega muhitda bo'lishi: mastit, piyelonefrit, surunkali tonzillit, omfalit, furunkulyoz) asoslangan. Kasallik uzoq davom etuvchi subfebril isitmalash (3-5 hafta saqlanadi),

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

qusish va suyuq, sariq, suvdek ich ketishi (gastroenterit) bilan ifodalanadi. Spesifik bo'lgan laboratoriya usullari (bakteriologik va serologik) tashxis quyishga yordam beradi.

Rotovirus infeksiyasi o'tkir boshlanadi, ko'proq yengil yoki o'rta og'ir shaklida kechadi, kuz va qish oylarida uchraydi. Kasallik to'satdan OIT va yuqori nafas yo'llari yallig'lanishi bilan boshlanadi. Harorat qisqa muddatli, 380 S ko'tariladi, yo'tal, qayt qilish, ko'p miqdorda, ko'pikli, sariq yoki sariq-yashil rangda ichi ketish kuzatiladi. Ko'ruvda yumshoq tanglay, tilcha giperemiyasi, burun bitishi, konyuktivit, qorin g'uldirashi aniqlanadi. Aniq tashxisi virusologik va serologik tekshiruv orqali tasdiqlanadi.

Davolash to'liq va bosqichma-bosqich bo'lib, etiologik va patogenetik jihatdan asoslangan bo'lishi lozim.

Parhez chegaralanishlar bilan tavsiya etiladi. Ko'krak yoshidagilarga ko'krak suti, sun'iy va aralash ovqatlanadigan bolalar uchun sutli- qatiqli aralashmalar (asidofil aralashma, «Nestle», «Narine», bifidokefir, bifillin va boshq.) tavsiya etiladi. Oson hazm bo'ladigan, kaloriyaga va vitaminlarga boy parhez beriladi. Tvorog, sutda tayyorlangan bo'tqalar, parlab pishirilgan go'sht, go'shtli kiyma iste'mol qilishga ruhsat beriladi.

Davo prinsipi - ikkilamchi infeksiya va asoratlar rivojlanishini oldini olish. SHPB tomonidan chaqirilgan yuqumli kasalliklarning o'tkir davrida etiotrop davosi antibiotiklar, ximio preparatlar, maxsus bakteriofaglar tayinlanadi. Ularni farmakokinetikasi va bakteriosid ta'sir xususiyati, antimikrob spektri, nojo'ya ta'sirlari, mikrobnig ta'sirchanligi etiborga olinishi kerak. Qo'zg'atuvchlarni —gospital shtammlari yuqori virulentlik, antibiotiklarga kam sezuvchanlik xususiyatiga ega. Engil shakllarida maxsus bakteriofaglar qo'llaniladi. O'rta og'ir va og'ir shakllarida antibiotiklar ishlatiladi. Bola ko'p qusganda, suyuqlikni perspiratsiya bilan yuqotganda, enterokolitlarda oral regidrotatsiya tavsiya etiladi. Peroral regidrotatsiya eksikozining I, II ba'zida III darajasida olib boriladi (regidron, oralit, gastrolit, glyukosolan, sitroglyukosolan va boshqalar). Peroral davolanish samarasiz bolsa, suyuqlik parenteral yo'lli bilan yuboriladi. Tiklanish va tuzalish davrida probiotiklar va immunoprotektorlar beriladi. Bifolak zinkum ichak mikrobiomasini tiklanishiga yordam beradi. Uning tarkibida probiotik bakteriyalar – milliardlab lakto - bifidobakteriyalar, sink kiradi. Mikroblar kirishiga to'sqinlik qiladi, yallig'lanish jarayonining faolligini kamaytiradi va butun organizm immunitetini mustahkamlaydi va shu orqali tezroq sog'ayishga yordam beradi. 1

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th November - 2024

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

yoshgacha 1 dona sashe kuniga; 1 yoshdan 4 yoshgacha 1-2 tadan sashe 2 mahal; 4 yoshdan 12 yoshgacha 1 ta sashe 3 mahal suvga aralastirib ichishga 10- 20 kun davomida qabul qilinadi.

Xulosa qilib aytganda shartli patogen bakteriyalar chaqiradigan yuqumli kasalliklar oldini olish uchun termik ishlovli sut-go'sht mahsulotlarini, yuvilgan meva sabzavotlarni iste'mol qilish, aholi yashaydigan joylarni toza tutish, shaxsiy gigiyena qoidalariga jiddiy rioya qilish, pashshalarni yo'qotish katta ahamiyatga ega. Bolalarni yoshligidan pokizalikka odatlantirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Axmedova M.D. va boshqalar. Yuqumli kasalliklar. Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. Tashkent. - 2012.
2. Avdeeva T.G. Детская гастроэнтерология. Руководство. М., 2011.
3. Bogadelnikov I.V. Дифференциальный диагноз важнейших инфекционных болезней у детей. М., 2002.
4. Zakirxodjayev A.X. Yuqumli kasalliklar bo'yicha tibbiyot oliy o'quv yurti talabalari, magistrilar, pediatriklar va yuqumli kasalliklar shifokorlari uchun qo'llanma. 1,2,3,4 qism, 2003-2005.
5. Qosimov I.A., Sharapov M.B. «Ichak infeksiyalari». Tashkent.- 2003
6. Mashkovskiy M.D. Лекарственные средства. 16 изд. М. 1 том. 2017.
7. Meyer G.G., Musabayev E.I. Учебное пособие по диарейным заболеваниям и вирусным гепатитам Т., 2000 г.
8. Melnikova I.Y., Gonchar N.V. Детская гастроэнтерология. Практическое руководство. М.: ГЭОТАР- Медиа, 2018.
9. <http://www.rlsnet.ru> Российская энциклопедия лекарств (РЛС).
10. <http://www.ziyonet.uz/>
11. <http://www.primer.ru/>
12. <http://www.medline.com/>

